

לח-א

וישנו, אותו שיעור, הוא כמלא נקב של עול שעל גבי הבהמה, שעושין בו נקב כדי לתקוע בו יתד לקשירת רצועות העול.

ומהך מתניתין מוכח דשיעור "מקדח" שווה לגודל "סלע". ואם כן בית שמאי שאמרו עד שתחסר הגולגולת מלא מקדח, ובית הלל [דאמרת משמיה דשמואל שהם אמרו עד שינטל לסלע] — שיעור אחד הוא.

אישתיק רב תחליפא.

ואמר ליה רב חסדא: שמא מקדח ו"חיסומו" שנינו בדברי בית שמאי, [שאחרי שעושים חור על ידי המקדח מרחיבים מסביב את הנקב עם המקדח כדי שיכנס ויצא בריוח, והיינו שמרחיבים את מקום תחילת הנקב שהוא המקום ה"חוסם" את הנקב בכך שמפריע למקדח להכנס]. ואמנם שיעור מקדח שווה לסלע, אך מקדח וחיסומו הוא יותר מסלע.

אמר ליה רב תחליפא לרב חסדא: לא תימא שמא מקדח וחיסומו שנינו. אלא ודאי מקדח וחיסומו שנינו. וצריך אתה להתלות עליה. כלומר, יכול אתה לסמוך על דבר זה, כחזקיה אבי עקש שסומכים על עדותו משום שלא היה שם אחד שחלק עליו⁽³⁾.

ומכאן איפשטא בעיא דלעיל בכרשינה, דכיוצא בה שמענו במלוא מקדח, שצריך שתהא נכנסת ויוצאת.

דתניא: זו העדות העיד חזקיה אבי עקש לפני רבן גמליאל ביבנה, שאמר משום רבן

גמליאל הזקן:

ישנם כמה חילוקי דינים בענין טומאת כלים בין כלי חרס לכלי שטף. [כלי שטף הוא כינוי לכל הכלים המקבלים טומאה שאינם כלי חרס, ונקראים כן משום שיש להם טהרה על ידי טבילה [שטיפה] במקוה כדכתיב "וכל כלי עץ ישטף במים"].

כלי שטף נטמאים במגע בטומאה בין אם נגע הדבר המטמא בכלי מבחוץ ובין אם נגע בו מבפנים, וכל הכלי נטמא, בכל ענין, מבחוץ ומבפנים.

ואילו כלי חרס אינם מקבלים טומאה אלא מתוכם, שאז נטמא הכלי בין מבפנים ובין מבחוץ, אבל אם נגע הדבר המטמא מאחורי הכלי, בצדו החיצון, אין תוכו של הכלי נטמא מן התורה⁽⁴⁾.

כמו כן יש חילוק בין כלי השטף עצמם.

"פשוטי" כלי מתכות, שאין להם "תוך" ניטמאים מן התורה. ואילו פשוטי כלי עץ שאין להם תוך אינם טמאים מן התורה.

וכך העיד חזקיה אבי עקש:

כל כלי שאין לו תוך, שאין לו בית קיבול, אך משתמשים בו בצד אחד בלבד, אם זה בכלי חרס — אין לו אחוריים לחלוקה! שאין אחורי הכלי, שהוא הצד שאין משתמשים בו, חלוק מתוכו, מהצד שמשתמשים בו.

סוברים שאפילו גבו שנגע בו הדבר הטמא אינו נטמא.

3. והתוס' פירשו באופן אחר.

4. ולגבי טומאת גבו נחלקו הראשונים, ורובם